

א) ז"ק ק"מ; ב) ויע"י
מוס' ז"ב א': ד"ה וס'
ד"ה וס'
ד"ה וס'

גליון הש"ס

תוס' ד"ה מה וכו'
בשארם ליה כד וכו'
הינין עין געוין דף ל' ע"א
מוס' ד"ה כיון:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה מה ויע"י
כו'. ר"ב אכל כל הפוסקים
חולקים ע"ז: [ב] שם
איכא לאוקמי כו'. ר"ב אכל
רש"י שם ד"ה פרידקא
והרא"ש ור"פ כתבו בוסר
או סמך וקושיא מוס'
מ"ח המ"מ משום דל"ן
דך למכור פירות פדס
ק':

מוסף רש"י

הגזיל את חבריו
והבליע לו בחשבון.
לאחר זמן לקח הימנו
מקח וכשתן לו דמים
הסיף עליהם מעות הגזילה
והבלע בחשבון שהיה
בוש לומר הרי גזילתיך
(ב"ק פ"ח). ולרדות את
בורתה. לטון הגזלת
דיקון של כל דבר הנדבק
וכן לענין פת הנדבקת
בתור נקראת הגזילה
רדיה הודעה פת מן התורה
על שם שהיבש עשוי על ידי
חלות שמה מדויקת בדומה
הכלי בכל לדין מדויק אל
דופן כמדת עוגל הכלי
(פ"טו"ט י"ד טו).

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא סד.

בעישורייא וחומשייא. אם יש לחלק למעות העודפות להוליאן עשרה עשרה או ה' ואין אחד או שנים עודפות שאין צאום לכלל ה' יש לומר שטעה בחשבון אם עישורייא ניכרה טעה בין חמישים לארבעים או בין ארבעים לשלשים ואם אינן עשיריות ושנן חמישיות יש שהיו רגילין למנות חמשה חמשה ואם היו עודפות הכרה כגון ג'ה טעה בעשיריות כרפי' ויש כאלן טעות של ג' בדילוג אחד וזהו העודפות טעה בין ג' לארבע או אם עודפות ט"ו או כ"ה טעה ג' פעמים או ה' פעמים בחשבון של חמש אבל אם עודפות על החמישיות אחת או ז' או ג' או ו' שאינן מגיעות לה' טעה בעל כרחם וכולם מתנה: **ואי איניש תקיפא הוא.** זה שנתנס לו אדם קשה הוא שאינו רגיל לגמול חקדים ולתת מתנת חנם: **מאי.** כמה יתלה זה לעכבם צידו: **אמר** ליה כיון דליכא למימר טעה בחשבון טלינן למימר דלמא מיגול גזילה זה ימיי רביס וזה לא ידע והשתא מלאו לבו לשעור: **דלא שקיל וטרי ליה.** לא נשא ונתן עמו מעולם: **בשליה פירקין.** כשסיים לדרוש צאתי ולא שמעתי תחילת דבריו: **שמעיס דקאמר קרי קרי.** שמעתי דורש ומזכיר דלועין תמיד: **יביניא לך.** לאחר זמן: **בני גרמיא.** אמה אמה: **איסנהו.** אם יש לו צגנו גדולות בני אמה: **ליסנהו.** ועודן קטנות הן אסור: **ולרדופ אה כוורפו.** על שם שעשויות חלות חלות ודקוקות מדופן אל דופן קרי ליה רדייה כרדיית פת מדויקת בתנור: **מה שעני חולצום מוכר לך.** צדך וכך זוז אם מעט אם רב יגיעך: **מוסר.** שהרי קיבל עליו הפסד ושכר הלכך אפי' ימנא יותר משהו הדמים אין כאלן אגר נטר ליה דאי הוה צליר מדמים נמי הוה שקיל: **אבל אמר לו קד ויך.** סאין ואחיל גביה בשכר הקדמת המעות אסור: **איכא דאמרי.** גבי קרי אמר רבא שפיר דמי: **והא טינא אסור.** גבי גזיה וחלב: **לאו מנייה קא רבו.** חלב הכה לאחר זמן אינו גדל מכח חלב שהיה צבמה צשעת מכר דהא כי שקיל להאי כוליה לגמרי אתי אחרינא: **אבל הכא.** הנוסף על הדלועים קטנים ונעשו גדולות: **מנייה קרבו.** מכח הקטנות בל והקטנות כבר היו צשעת מכר ומדידה הוא דקא משבח ואזיל: **די שקלי ליה להאי.** בזוינא וזטרתי לא אחיא אחריתי ש"מ מגופיה קרבו: **אחציסא דחמרא.** יש צידך: **אם תקפה.** אם מחממת: **קרוז**

הס היו רגילין בחמשה כדך שאנו מונין אחד אחד ולדין הוא בכל ענין ככדי שהדעת טועה: **מה** שעזי חולצות מוכר לך מותר. הך צרייתא לא קשיא לרז דאסר לקמן פרידקא צפוק פירקין (דף עג.) דהכא חזון רגילות לזולל צצביל המתנת יוס או יומים לכך מותר שמקבל עליו הפסד ושכר וכך יכול להפסיד כמו להשתכר הלכך אפילו ימנא יותר מן הדמים שנתן לא הוה אגר נטר אבל פרידקא אסר רז דקא חזיל גביה טוצא שרגיל לקנות צעות שהו צוסר ומשום הקדמת מעות עז זמן הצביר אחיל גביה והוה אגר נטר ואע"ג דהתם נמי וימנין דלית צבו תיזהא דקאמרי שמואל כגון צדד או קרח או גשמים ומפסיד הכל רז לא חייש להכי דלא שכיח הוא ואו"מ לרז דאסר פרידקא מ"ש ממשכנתא דסורא דמשמע לקמן (דף עז.) דשריא לר"ע דכתבי הכי צמשלם שניף אילין תיפוק ארעא דא צלא כסף דשרי אפילו לכמה שנים לאחולי גביה כ"ש לשנה אחת ויש לומר דשאני משכנתא דסורא שקונה קרקע מעכשיו צמעות ושטר לפירוטיה אי לא יפדנה הלואה אבל פרידקא אינו וזהו צשום דבר והוה זוזי הלואה גביה עזו הצבירה ועוד דמשכנתא דסורא קרוז לו קרקע לל דבר אפי' למשטח צה פרי ולהעמיד שם צהמותיו וכל תשמיש שירצה אבל צפרידקא אינו מוכר אלא יין צלצד [א] ועוד י"ל לרז לא אסר פרידקא אלא דוקא אפי' כשאמר ליה כך וכך הינין מכור לך אבל אם מכר לו רז הן מעט מה שיגדל מודה רז דשרי ואפי"ה שרי שמואל משום שיהא שניין יהיה רע ולא ישוה הדמים שנתן והכא צקרי ועזי חולצו' דאסור מודה שמואל דלא שייך ציה תיזהא ולא יכא דאמרי נמי דשרי רבא כיון דממילא קא רבו אחיא אפי' אליצא רז ואע"ג דהתם נמי ממילא קרבי [ב] איכא לאוקמי דהתם מיירי צפרידקא כשלא ילא עדיין הפרי כלל: **אי תקפה ברשותך.**

בעישורייא וחומשייא א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי ואי איניש תקיפא הוא דלא יהיב מתנה מאי א"ל דלמא מיגול גזילה ואבלע ליה בחשבון דתניא ⁶הגזול את חבריו והבליע לו בחשבון יצא ואי איניש דאתי מעלמא דלא שקיל וטרי בהדיה מאי א"ל דלמא איניש אחרינא גזילה וא"ל כי יזיף פלוני פשיטי מינך אבלע ליה בחשבון אמר רב כהנא הוה יתיבנא בשליה פריק דרב ושמעית דקאמר קרי קרי ולא ידענא מאי קאמר בתר דקם רב אמרי להו מאי קרי קרי דקאמר רב אמרו לי הכי קאמר רב אחא מאן דיהיב זוזי לגבינאה אקרי וקא אזלי עשרה קרי בני זרתא וא"ל יהבינא לך בני גרמיא איתנהו שרי ליתנהו אסור פשיטא מהו דתימא כיון דממילא קא רבו שפיר דמי קמ"ל במאן כי האי תנא דתניא יהוהולך לחלוב את עזיו ולגזוז את רחליו ולרדות את כוורתו מצאו חבריו ואמר לו מה שעזי חולבות מוכר לך מה שרחלי גוזזות מוכר לך מה שכוורת רודה כך וכך מוכר לך מה שכוורת רודה כך וכך מוכר לך אסור ואע"ג דממילא קא רבו כיון דליתנהו בההיא שעתא אסור איכא דאמרי אמר רבא כיון דממילא קא רבו שפיר דמי והתניא כך וכך אסור התם לאו מיניה קא רבו דשקלי ליה להאי ואתי אחרינא בדוכתיה הכא מיניה קא רבו דכי שקלי ליה להאי לא אתי אחרינא בדוכתיה אמר אביי שרי ליה לאיניש למימר ליה לחבריה הילך ארבעה זוזי אחביתא דחמרא אי תקפה ברשותך אי יקרא אי זילא ברשותי א"ל רב שרביא לאביי האי

תימה דהיכי מיירי דאי צשמך א"כ אפילו אמר ליה אי תקפה אי זילא צרשותך ואי יקרי צרשומי הוה שרי שהרי מתנה עמו שאם יוקיר יהא המקח קיים מעכשיו ואין המעות הלואה אללו ואי תקפה או זילא יהא המקח בטל ויהיו המעות הלואה ויחזירו לו ומה רצית יש כאלן ואי צשלא משך מה לרזך להתנות אי תקפה צרשותך כי לא אתני יכול לחזור דליכא מי שפרע כיון שמפסיד הכל כדמשמע לעיל צפ' הובז (דף מט.) גבי ההוא חמרא דבעי למנסביה דבי זילא צרשותך דחשיב קרוז לשכר ורחוק להפסד כדאמר לקמן אלא ודאי כיון דאחריות ההפסד על המקבל לא מהני אפילו צנתאי להחשיבם פקדון א"כ מיירי כשלא משך ורזך להתנות דאי לא מתני איכא מי שפרע דאין צו כל כך הפסד דאיכא דניחא ליה צחלל טפי מצחמרא כדאמרינן צהמוכר את הספינה (צ"ב ד' פד: וסס) ואו"מ אכתי כי לא אתני נמי יכול לחזור צו אי תקפה דמקח טעות הוא אפי' הציאו לוקח צציתו ושהה הרבה ואחר כך החמיץ דא"ר חגיגא צהמוכר את הפירות (סס ד' טז. וסס) גבי מוכר יין לחצירו והחמיץ לא שנו אלא צקנקנים דלוקח אבל צקנקנים דמוכר מני אמר ליה הא חמך והא צקנקן ואפי' מאן דפליג התם ואמר מולא דגברא גרים מ"מ כי אתני מאי פריך הכא קרוז לשכר ורחוק להפסד הוא וזהו מקח טעות הוא דליכא למימר מוליה דלוקח גרים כיון דהתנה עמו דאי תקפה צרשומיה וצפוק פירקין (דף עג.) נמי אמרינן גבי רצנן דיהבי זוזי אחמרא צצשרי ומצחרי להו צצטות וקאמר אחמרא יהבי ואחלל לא יהבי ואין לחלק בין מוכר צצשרי ולוקח צצטות לשאר השנה דצהמוכר פירות לא קמפליג בין קודם טבת לאחר טבת לכך נראה דתקפה דהכא לאו היינו שהחמיץ אלא לקלול צעלמא כמו יין הנמכר צצנות דהמוכר פירות לאותו שהחמיץ אחר תשרי מתשרי היה עומד להתחמך כדאמר צפוק פירקין ואותו הוה מקח טעות אבל תקיף דהכא אין זה הקלקול ראוי לעמוד מתשרי ואין זה מקח טעות ועליה יהבי זוזי והוה תקפה דהכא כי ההוא דהמוכר פירות דאמר רבא האי מאן דוצין חצייתא דחמרא ותקיק כו' דלאו היינו החמיץ דבעי צמר הכי חלל מאי ואף על גב דצההיא דצברכות (ד' ה:) רב הונא תקיפא ליה ארבע מאה דני דחמרא הוה החמיצו דקאמרי אייקר חלל מ"מ הך דהכא לאו היינו החמיץ כדפי' ואי"מ מאי לרזך לקמן (סס) טעמא דמעיקרא חלל חלל תיפוק ליה דאפילו בתקפה דליכא למימר הכי שרי להתנות כדאמר הכא כיון דקציב עליה יוקרא חולא קרוז לזה ולזה הוא וי"ל דקלקול של חיימון שכיח הלכך אע"ג דמקבל עליה יוקרא חולא הוה רחוק להפסד והוה דומה לרצית אי לאו טעמא דמעיקרא חלל חלל:

עין משפט
נר מצוה

א א מ"י פ"ד מהלכות
מלוה ולוה הלכה י
סמג לאוין קלו טושי"ע
ח"מ סי' רלב סעיף ב':
לא ב מ"י פ"ד מהלכות
גביה ה' י ופי"א
מה' גילה ואבדה ה' ח
סמג עשין ע"א טושי"ע ח"מ
סי' שנה סעיף א וסי' שסו
סעי' צ צה"ג:
לב ג מ"י פ"ט מה' הלכה
מלוה ולוה הלכה ג
סמג לאוין קלו טושי"ע י"ד
סי' קעג סעיף ט':
לג ד מ"י שם הלכה י
סמג שם טושי"ע שם
סעיף ח וצה"ג:
לד ה מ"י שם פ"ח הלכה
י סמג לאוין קלו
טושי"ע י"ד סי' קעג סעיף
יג: